

Heer Bommel helpt

De stripverhalen over Olivier B. Bommel laten zich teruglezen als hele vroege waarschuwingen, die in de wind zijn geslagen. Duurzame bedrijven met echte oplossingen kunnen nu de hulp inroepen van de Heer van Stand. Om alsnog een betere wereld te maken.

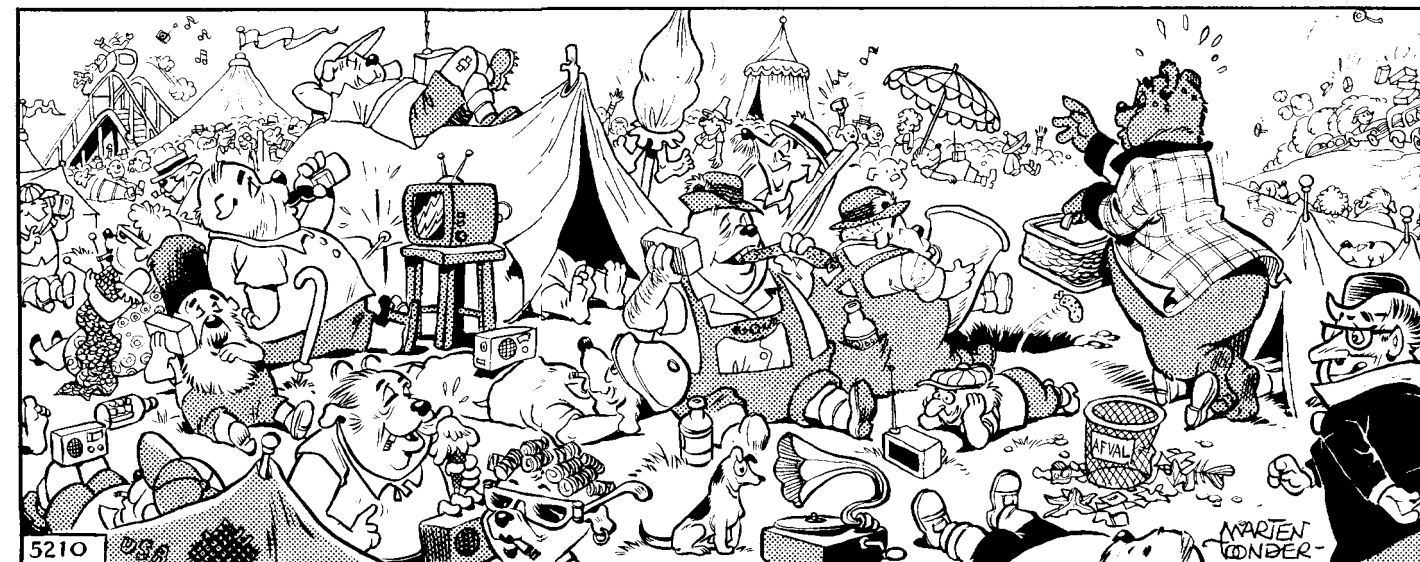
✦ TEKST JAN BOM ✦ ILLUSTRATIES MARTEN TOONDER

Ooit geweten dat niet John de Mol, maar striptekenaar en schrijver Marten Toonder 'Big Brother' heeft bedacht? In het stripverhaal 'De Liefdadiger' krijgt Olie B. Bommel te maken met een duivelse figuur, vermomd als vrolijke ondernemer, vol blije uitvindingen, zoals 'de afbetalingsregeling'. De man met het gebloemde Hawaii-shirt zegt: "Ik een demon? Stel je voor! Integendeel, ik ben altijd bezig met opbouwende gedachten. Beschavend werk, in dienst van de gemeenschap, dat is mijn doel. Lichtpuntjes brengen." Deze Brekel bedenkt ook 'glazen flats, vol licht, met dunne wanden die een gesprek van buur tot buur mogelijk maken'. Verborgene camera's leggen de slaande ruzies vast, die rechtstreeks op de allereerste televisietoestellen worden uitgezonden. Zou tv-producent De Mol deze strip kennen, of bedacht hij het oude idee opnieuw?

Want oud is het. Wie dit verhaal terugleest, vraagt zich af in welk jaar stripauteur Marten Toonder (1912-2005) tot deze visie

kwam. Was het rond 1968, toen het protest tegen de 'consumptiemaatschappij' fel oplaaide? Mis. Het was veel en veel eerder. De serie begon al in 1964 in NRC Handelsblad. Toonder liep met zijn visie vele jaren vooruit. Hij waarschuwde ook al vroeg voor het vernietigen en misbruik maken van de natuur, die in zijn verhalen altijd terugslaat. Zoals de natuur dat vandaag ook doet. Het is niet het enige voorbeeld uit deze beroemde serie stripverhalen, die de vraag oproept: Hebben we dan niets geleerd? Marten Toonder schreef hoe een zeepfabriek ervoor zorgde dat Rommeldam geen last had van verontreiniging, door een hele lange pijpleiding aan te leggen. De bewoners zagen niets anders dan een rookwolk aan de horizon. Die op een dag wél in beweging kwam, in de richting van de bewoonde wereld. Vandaag staat dit verhaal symbool voor het uit het zicht dumpen van afval in ontwikkelingslanden.

Willem Feltkamp van de Toonder Compagnie is iemand die uit de strips van Olivier B. Bommel kan citeren, zoals een ouderling

Vijftig jaar geleden tekende Marten Toonder de gevolgen van het massatoerisme, dat toen nog niet eens bestond.

de Bijbel aanhaalt. Neem deze uitspraak uit 'De Bovenbazen', een van de meest bekende albums: 'Werk slijtage in de hand, er wordt niet genoeg versleten. Bevorder de verveling; dat schept behoefte aan nieuwe dingen. Roei de natuur uit, want natuur is onze grootste vijand. Die vernieuwt zichzelf, voel je wel.' Denk daarbij aan gloeilampen, die om de haverklap stuk gingen en bedenk hoe lang het daarna nog duurde voordat er eens een keer sterke energiezuinige varianten op de markt kwamen, en led-lampen, die nu makkelijk 25 jaar meegaan. Feltkamp stelt: "Heer Bommel is toegewijd aan een betere wereld. Met zijn vriend Tom Poes beleeft hij avonturen die nu weer eens gaan over een uitvinding om het wereldvoedselvraagstuk op te lossen, dan weer eens over een waterbron die alle mensen vrolijk maakt. Maar Toonder is altijd kritisch over de uitvinders en uitbaters die het contact met de natuur uit het oog verliezen. In 'De Ombrenger' lijkt er een schitterende vondst te zijn gedaan, waardoor auto's kunnen rijden op lucht. Er zit één nadeel aan: iedereen krijgt er barstende hoofdpijn van, omdat de lucht niet goed meer is. De notabelen van de stad kunnen die kritiek niet gebruiken en willen alle klagers laten opsluiten in psychiatrische inrichtingen." De oude Bommelstrips hebben ook altijd wel een economische component. Ook al zegt Bommel zelf: 'Geld speelt geen rol', bij andere personages in de strip is dat duidelijk wél het geval. En ook voor de Toonder Compagnie zijn de financiën op dit moment actueel. Het is daarom dat de Toonder Compagnie heer Bommel graag in publiciteitscampagnes zien figureren. Feltkamp stelt dat de goede bedoelingen van heer Bommel een mooie gelegenheid bieden om de groene boodschap uit te dragen. "Juist de visionaire blik van Toonder past bij deze tijd, waarin duurzame bedrijven nu wel met oplossingen komen, die de wereld niet langer vervuilen." Het is dus mogelijk om de heer Bommel en zijn goede vriend Tom Poes in te schakelen

voor reclamecampagnes, voor brochures, of voor andere bedrijfs- en productuitingen.

Vraag is wel: zou dit jonge generaties aanspreken? Het is in 2012 alweer een eeuw geleden dat Marten Toonder werd geboren. Toonder begon met Tom Poes tijdens de Tweede Wereldoorlog. Je moet dus eerst heel veel uitleggen aan iemand die vandaag twintig jaar oud is en niet is opgegroeid met dagelijkse feulletons in de krant, waarin de illustraties bovenin de pagina stonden en de leestekst er onder. Wat is de verrassing voor iemand van die leeftijd? Zou het de verbazing kunnen zijn dat er een tekenaar was die de problemen van vandaag vijftig jaar geleden al scherp in beeld bracht? En zouden er bedrijven of ngo's zijn die een historische heer Ollie-situatie opnieuw van een actueel kader willen voorzien, om daarmee een statement te maken? En voor wie de deftige beer niet kent, of bijna is vergeten, wordt het geheugen stevig opgefrist in het 'Toonderjaar'. Het geboortjaar wordt gevierd met een musical, drie exposities, een voorstelling van animatiefilms, een biografie en tv-documentaires. Het geven van een prijsopgave vooraf voor het inschakelen van een Heer van Stand is niet te geven, want afhankelijk van mediakeuze, oplage, verspreidingsgebied. Feltkamp: "Zoiets moet je van geval tot geval bekijken. Net zoals het zoeken naar een beeld dat geschikt is voor een campagne." Dat is een hele speurtocht, maar het kan niet missen of er zit iets bij. De erven Toonder beheren een schatkist van maar liefst 33 duizend prachtige illustraties. ■

willem@toondercompagnie.nl
www.toonderjaar.nl